

Locuinta Redactorului

si

Cancellari'a Redactiunii

o in

Strat'a tragatoriului (Lő-
vészutoka), Nr 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decata numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii.”
Articolii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune.

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a

Pre siese lune . . . 6 „ „

Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Roman'a :

prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei a.

„ 6 lune 16 „ = 16 „ „

„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inseritiuni :

10 cr. de linia. si 30 cr. tacs'a tim-
brale pentru fisec-care publica-
tiune separatu. In locul deschisu

20 cr. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 11. nov. 1871.
30. oct.

Dupa telegramele de asta-di, lucrulu e facutu
ca monarculu Franciscu Iosifu primi ierj demissiu-
nea contelui Beust si lu desemna de ambassade
in Londr'a, era promoverea contelui Andrassy la
postulu de cancelariu imperialu si ministru alu
afaceriloru externe inca este fapta, precum se
pote vedé d'in tote diurile aparute asta-di de-
manetia.

Pentru-ce este ore demissiuonatu Beust si pen-
tru ce se duce Andrassy? Eca intrebări, pre cari
si-le va pune fiesce cine, care petrece cu atentiu-
ne evenimentele, cu atatu mai vertosu. ca precum
pusetiunea lui Beust nu fu clatinata nece in dele-
gatiuni nece in senatulu imperiale d'in Vien'a, asie
si Dlu Andrassy se bucura, sub totu tempulu des-
potismului seu, de celu mai servilu spriginu d'in
partea majoritatii corupte a dietei magiare. Totu
ce au voiitu Dni Beust si Andrassy s'a facutu,
tote dorintiele loru s'au implenit, tote intrigele
loru au fostu glorificate de instrumentele loru orbe
seu voluntarie si de press'a loru mercenaria; nece
unu votu de blamu seu de neincredere nu alunga
nece pre Dlu Beust, nece pre Dlu Andrassy; ei
si-au ajunsu culmea puterii, mariei si splendorei
loru. Cu tote aceste, ei se duc: Beust la Londr'a
unde ca ambassade va primi parale multe (lu-
cru de capetenia pentru astfelu de omeni) si va
pasa dupa oper'a sa regeneratoria, era Andrassy
d'in Pest'a la Vien'a, a bovis ad asinos, seu in
limb'a dsale „a cseberböl a vederbe.”

Inse nu e destulu, ca si noi scim si
spunemu numai ce'a ce scie tota lumea, ca adeca
Andrassy ne parasesc si ca Beust este indepar-
tatu, ci ar' trebui se scim si se spunemu caus'a
adeverata a acestoru fenomene. Inse cine a fostu
de candu esiste Austri'a — pardonu! Ostrungu-
ri'a, — seu cine va fi, pana candu ea va existe,
care se se pota descurca d'in nenumeratele machi-
natiuni si intrige, cari se innoda si se desnoda,
in forme infinite, spre insielatiunea si despoiarea
poporeloru, cari suferu, de atate secle, in acestu
imperiu, in acesta miserabilitate?

Deci, se nu facemu lucru inzedaru. se nu
abusamu de atentiunea cetitoriloru nostri prin pre-
supusetiuni si combinatiuni desierte, ci se con-
statamu numai ce'a ce este.

Cu catu natiunile tiranizate atatu d'in coce
catu si d'in colo, Romanii, boemii, croatii, serbii,
etc., salta de bucuria, ca Beust si Andrassy si-au
terminatu missiunea: cu atatu nemtii si, mai ale-
su, magiarii se infiora de acesta schimbare si sunt
neconsolabili facia cu evenimentele, cari potu se
pedepsesca orbi'a, vanitatea si temeritatea, cu cari
acesti oprimetori au cutediatu a lovii dreptatea si
umanitatea in natiunile, victime unei tiranie d'in
cele mai brutali.

Si chiaru daca n'amu sc'i d'in firea lucrurilor, ca
tutorii nostri aliatu, nemtii si magiarii, trebuie fara to-
ta indoieala se fia forte ingrigiti nu numai pentru
acestu schimbu de persone, ci mai multu pentru
ce'a ce pote se se intemple in viitoriu: acesta de-
belare se vede asta-di mai bine decatu ori can-
du, atatu d'in diurile nemtiesci vienesce, catu
si d'in cele pestane, nemtiesci seu magiare.

„Neue fr. Prusse“ carea mirosi de timpuriu
catastrofa, plangundu cu lacrimi fierbinti caderea
lui Beust, publica de cate-va dfile incoce mai mul-
ti articli lungi, pentru a face panegiriculu mare-
lui barbatu, mentorelui si geniului regeneratori
alu Austriei, carele in decursu de cinci ani con-
sacra talentele sale binelui si prosperarei impe-
riului. Se nu ne miramu de aceste doreri sfasiatore
ale nemtiloru. Ei au perdutu in acestu aventu-
rieru pre unu consociu alu loru carele, posiedindu
in cea maimare mesura artea insielatiunei si mistifi-
caciunei politice, mai assignase inca pentru catuva
tempu nemtiloru dreptulu d'a exploata si d'a des-
poia pre cele-lalte popore, subjugate si storse in
decursu de sute de ani. Se lasamu inse pre nem-
ti, si se ne intercemu catru Pest'a.

Dlu Andrassy se duce dara. Aspiratua-

ore elu la postulu de cancelariu imperialu si mer-
ge elu ore de buna voia pentru a primi aceta
ta demnitate? Noi nu credemu. Dlu Andrassy
trebuie — „er mess“ — se devina cancelariu im-
perialu; aceta este scrisu in cartea destinului;
Dlu Andrassy va ocupa acestu postu pana candu,
mai curendu seu mai tardforu, i se va dice si lui
ca-si altoru ministri austriaci: „Der Mohr hat
seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen.”
De altmintre, aceta este treb'a dsale.

Se fimu inse drepti intr'una privintia c'tra
Dlu Andrassy. Ca ministru-presiedinte alu Un-
garietii, elu joca unu rol de „mare magiaru“ sub
totu tempulu guvernareii sale; elu voi, cu ajuto-
riulu celui mai rafinatu jesuitismu, se realizeze,
pre nesentite, planurile magiarisatorice ale lui Ste-
fanu Széchenyi si Nic. Wesselényi; elu voi se
sterga d'intre cei vli pana chiaru si numele Tran-
silvaniei precum si pre natiunea romana, si se le
metamorfoseze, transforme in Ungari'a si in natiu-
nea magiara; Dlu Andrassy mai crea si una ar-
mata a honvedioru, ingrigindu-se astfelu ca, daca
diplomati'a l'ar' lasa cate una data in tina, se
pota in fine recurge la fortia, la ce a si recursu
nu una data: eca causele, pentru cari noi nu ne
superamu nece de catu, ca Dlu Andrassy se suie
mai susu cu unu gradu, unde, suntemu siguri, va
fi espusu unei ametiele mai periculose. carea lu
va face se cada, d'impreuna cu sistemulu seu, mai
rapede si mai lesne.

Cumca, de altmintre, Dlu Andrassy a
fostu multu iubit nu numai de partia sa, ci si
de opusetiunea magiara, aceta se constata d'in
consternatiunea si confusiunea, ce a produsu in
cercurile magiare scirea despre desemnatiunea sa
la postulu memoratu. Nu cumva presentiescu ore
domnii nostri ce'a ce pentru d'insii este reacti-
unea, era pentru natiunile, lipsite de drep-
turile loru, federalismulu, daca adeca
s'ar' mai poté crede imposibilulu, ca comedi'a in
Austri'a va ave una data capetu bunu?

Tote diurile magiare demustra ce-va ase-
mene. „Pester Lloyd“, dupa-ce lauda fara mesura
nobletia, caracterulu loialu si abilitatea incompa-
rabila in diplomati'a a Dlui Andrassy, nu afla
destui termini pentru a exprime impressiunea pe-
nibila, casiunata in cercurile deakiste prin perderea
acestui ministru. „Pesti Napló“ organu deakistu,
in spaim'a sa provenita d'in acestu incidentu, es-
clama ca, ori-cine se fia successorulu lui An-
drassy in Pest'a, natiunea magiara va aperi cu mai
multa energia ca ori candu bazea de dreptu pub-
licu pusa prin impacatiunea austro-magiara; „in-
se“ — adauge numitulu diuriu cu resignatiune
— „esemplulu lui Beust este inaintea nostra, si
nimene nu eunosce viitorulu.“ Pentru noi este
unu bonum omen, ca insu-si „Pesti Napló“
incepe a vedé, ca lucrurile pre aceta lume sunt
cam schimbatorice si ca edificulu construitu pre
nasipu trebuie se se ruineze in scurtu tempu. „Hon“,
organulu centrului stangei, dice ca, facia cu viito-
riulu ministeriu, opusetiunea va ocupa unu punctu
strategicu mai tare, inse lupt'a inca va fi mai grea.
„Politica nostra esterna si interna — observa diu-
riulu d'in cestiune — va fi pote mai resoluta, inse
la totu casulu risiculu inca va fi mai mare.“ In-
su-si Ludovicu Kossuth, in epistol'a sa adresata
lui Helfy, redactoru alu organului stangei estre-
me „Magyar Ujság“ pronuncia cuvintele grave:
Patria magiara este in periclu!

Solidaritatea totoruru magiariloru este deci
afara de tota indoieala intru aperiarea si sustiene-
rea dominatiunei loru. Precum se vede, situatiunea
este periculosa pentru ei.

Se dice, si de multe ori este adeveratu, ca
fia-care poporu este demnu de
sorteasa.

N'ar' fi ore la tempu, ca Romanii, fideli prin-
cipieloru de la 1848, se lucre cu mai multa ener-
gia, cu mai multa resolutiune, cu mai multa so-
lidaritate si consecintia de catu pana acum pentru
drepturile loru?

Noi d'icemu: da!

Spre sciinti'a on. publicu.

Conferinti'a privata intrunuta in 4. septemvre
a. c. d'in o parte a barbatiloru, cari se aflau pre
atunci in Sibiu. a gasitu cu cale, a esmite unu
comitetu ad hoc de 7., pentru a cere dela inteli-
genti'a romana de prin tote tienuturile opiniunile
e in privintia conduitei politice a natiunei ro-
mane transilvane in presentu si viitorulu celu mai
de aproape, si a nume in privintia tienerii unei
adunari nationale.

Spre esecutarea celoru espuse mai susu, sub-
semnatulu comitetu s'a adresatu prin harth'a sa
ddto 20. sept. a. c. (publicata in tote diurnalele
nationali) catra 120 inteligenti d'in diferite parti
ale tierei, dela carii pana inclusive 25. octomvre
a. c. au intratu 21 respunsuri, parte singulare,
parte colective.

Dupa-ce inse acestu micu numeru de respun-
suri, — facia cu multimea celoru intrebati, — nu
este nici-cum de ajunsu spre a fi privitu de spre-
siunea opiniunei generale la noi, mai vertosu can-
du si acestu-a represinta diverse pareri;

Dupa-ce lips'a de atate respunsuri nu este
nici-cum constatarea necesitatii de vre-o adunare
nationala in timpulu presentu;

Dupa-ce acestu comitetu n'are alte instruc-
tiuni dela adunarea care l'a alesu, er' elu nu si-
pote arrogá se-si drepturi, cari trecu preste mar-
ginile modestei sale chiamari;

Comitetulu subsemnatu se ve-
diu silitu a si-termina cu d'ia de
a di lucrurile sale, si a se dechiará
de dissolvatu.

Fiindu inse comitetulu de opiniune, ca avemu
se tienemu la continuitatea nostra de dreptu
si ca nu potemu a parasí terenulu ocupatu
pana aci fara daun'a intereselor nostre politice
nationali. — opiniune multu confirmata chiaru si
in dfile recente prin pres'a nostra nationala:

Comitetulu ad hoc si-esprime convingerea,
ca numai „Comitetulu nationalu
centralu“ alesu de conferinti'a nationala d'in
Mercuria in 1868 ar' fi chiamatu a lua ini-
tiativa in afacerile nostre politice nationali, —
cum si parerea de reu, ca activitatea acelu comi-
tetu s'a suspendatu, in fine ca e de a se conlucra
la locurile competente pentru delaturarea acelei
suspensiuni.

Ne amu tienutu detori publicului cu aceste
informatiuni.

Sibiu, 30. octomvre 1871.

Comitetulu ad hoc.

Camer'a reprezentantiloru Ungarietii.

Siedinti'a de la 7. noemvre, 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a la 10
ore a. m. — D'in partea guvernului sunt de facia ministri:
Andrassy, Wenckheim, Tisza, Pauler, Sziláry, Bittó, Tóth
si Kerkapoly.

Dupa verificarea procesului verbale alu siedintiei d'in
urma, presiedintele anuncia mai multe petitiuni iudiciali
si private, cari se trecu la comisiunea petitiunaria
d'impreuna cu petitiunile presintate d'in partea mai multu
deputati.

Basilu Orbán interpelleza pre ministru internelu-
ru in privintia ilegalitatiloru ce s'aru fi comisu cu ocaziunea
organizarii scannului Odorheului, in Transilvania, intrebán-
du-lu daca voiesce se se ingrigesca, ca organizatiunea se
se faca in ordine?

Ministru Tóth respunde, ca n'are neci una cusoc-
ciintia despre ilegalitatiile amintite de interpellatore. Ora-
torele dice, ca a primitu elaboratele de organizatiune
si si-a facutu observările pre cari i le concede
legea, deci daca interpellantulu afla oro-si care ilegalitate
in aceste observări, se interpelleza pre ministru — Camer'a
si interpellatorele ieu actu despre respunsulu ministruului.

Adamu Lázár interpelleza pre presiedintele camerei
in privintia mai multoru deputati numiti de presiedinti cari
nu si-au depusu inca mandatele. — Presiedintele promitta a
face pasii necesari in acesta privintia.

Ministru-presiedinte Andrassy respunde la inter-

pellatiunile deputatiloru Ignatiu Helfy si Colom. Tiszaz — Cu privire la afirmarea ambeloru interpellatiuni ca guvernulu ungurescu, ca atare, s'a mestecat in una afacere interna a Cislaitaniei si a primita rolulu unui arbitriu, oratorele raspunde, ca elu a participatu la consultari ca unu consiliariu alu coronei, si, neafandu neci unu punctu de vedere ungurescu, s'a alaturatu ca punctulu de masurare alu ministeriului comunu, pre care a trebuit sa-lu recunosca de pre deplinu correctu. Provocandu-se la acestea, oratorele declara, ca nu atribuie neci una importantia impregiurarii, ca participatu-a elu la consultari d'in cestiune in numele guvernului ungurescu seu ca consiliariu alu coronei. Oratorele ar fi potutu vorbi si in numele guvernului ungurescu, dar in fapta a vorbitu in numele seu ca consiliariu alu coronei. Cealalta afirmare a interpellatiuniloru e ca oratorele s'a mestecat in una afacere curatu interna in Cislaitaniei. Deci oratorele se sente constrinsu a declara, ca punctulu de manecare, pre care l'a ocupatu in unire cu ministeriulu comunu, n'a fostu alta-ce, de catu acelu-a, ca legile primate de ambele parti ale monarchiei si sanctionate de Majestatea Sa, si cari reguleza reputele ambeloru parti ale imperiului in intru si pusestiunea monarchiei in afara nu se potu trage la indoia neci prin aprobare suplenitoria, neci prin recunoscere conditionata — Relativu la intrebarea cuprinsa in interpellatiunea lui Col. Tiszaz, daca guvernulu e aplecatu a trece la uniunea personala, oratorele raspunde, ca spre acest'a nu e si nu va fi neci una-data aplecatu. Oratorele analizeza apoi pentru ce nu va fi neci una-data aplecatu spre acest'a, si a nume pentru ca lini'a intre uniunea personala si reala nu se pote trage acuratu, si acest'a o demunstra cu esemple despre statele singuratiche ale Germaniei.

Interpellatorii, facandu-si observatiunile lor, declara ca nu sunt multumiti cu raspunsulu ministriului, dar' camera i, ca de regula, actu despre elu.

Dupa ace'a presedintele suspende sedinti'a pre cinci minute; la redeschidere raportorele comisiunii centrale, Ignatiu Hajdu, presinta raportulu comisiunii d'in cestiune in privinti'a proiectului de lege despre comunele contractualiste. — Se va tipari si pune la ordinea d'ilei in sedinti'a de sambeta, 11. noemvre.

Massimilianu Uerményi pune pre biuroulu camerei raportulu comisiunii petitiunarie, in privinti'a mai multoru petitiuni trecute la acesta comisiune spre deliberare. List'a se va tipari si pune la ordinea d'ilei in sedinti'a de la 11. l. c. — Petitiunea deputatulu Vilhelmu Pauliny-Tóth, in care cere, ca mai multe documinte ale sale sa se transpuna ex offu tribunalulu de pressa, se incuviintieza.

Dupa ace'a camera trece la ordinea d'ilei: pertratarea proiectulu de lege despre esecutorii judiciari, si dupa una discutime scurta, se admite in generalu si specialu.

In fine se publica legea sanctionata de Majestatea Sa, despre creditulu suplementariu alu ministriului de justitia pre anulu 1871, si cu acest'a

Sedinti'a se inchiaia la 1 1/2 ora d. m.

Sedinti'a de la 8. noemvre.

Presedintele Paulu Somssich deschide sedinti'a la 10 ore a. m. Guvernulu e representatu prin ministrii: Tiszaz, Bittó, Szlavy si Pauler.

Dupa verificarea procesulu verbale alu sedintiei trecute se presinta mai multe petitiuni, cari se trecu la comisiunea petitiunaria

Danilu Irányi intreba, daca interpellatiunea sa adresata inca in lun'a lui sept. ministriului croatu, in privinti'a prorogarii ilegale a dietei croate, s'a comunicatu

ministriului respectiv, — si primindu raspunsu afirmativu d'in partea presiedintulu camerei, interesce raspunsulu la interpellatiunea sa, care se ascepta cu asemenea impacientia, atatu d'incoace catu si d'incolo de Drava.

Stefanu Pavlovics interpelleza pre ministriulu financiulu in privinti'a dilapidarii unei sume mari de bani erariali, comissa in Neoplant'a.

Ernestu Simonyi interpelleza pre ministriulu financiulu in privinti'a violarii constitutiunii d'in partea ministriulu comunu de fincice, cerendu de la delegatiuni votarea unui creditu suplementariu in suma de 577.000 fl. — Interpellatiunile se voru comunica ministriulu concerninte.

Paulu Ordódy raporteza, ca comisiunea verificatoria a verificatu alegerea deputatiloru Ludovicu Tiszaz si Stefanu Tóth, rezervandu-se terminulu legale de 30 d'ile pentru presintarea protesteloru ce s'ar' face contra' alegerii lor. Celu d'antaiu se imparte in sectiunea a 4., era celula-laltu in cea 1.

Dupa ace'a camera trece la ordinea d'ilei: pertratarea proiectulu de lege despre venatu.

Dupa una discutime mai lunga, la carea participara mai multi oratori, proiectulu d'in cestiune se admite in generalu, si in specialu pana la §-ulu 3.

In fine se citeste a trei-a ora si primesce definitivu proiectulu de lege despre esecutorii judiciari, deliberatu in sedinti'a de ieri, si cu acest'a

Sedinti'a se inchiaia la 1 1/2 ora d. m.

Sedinti'a de la 9. noemvre.

Presedintele Paulu Scmsich deschide sedinti'a la 10 ore a. m. D'in partea guvernului sunt de facta ministrii: Tóth, Bittó si Pauler.

Dupa verificarea procesulu verbale alu sedintiei de ieri, presedintele comunica, ca deputatulu Ios. Kézsmárkó si-a depusu mandatulu, fiindu numitu presiedinte de tribunalu. Se ordona alegere noua. — Dupa ace'a se presinta mai multe petitiuni, cari se trecu la comisiunea petitiunaria.

Ales. Mocioni d'ce, ca abie mai incape indoia, cum-ca cont. Andrásy inceta d'a mai fi ministru-presiedinte ungurescu si e posibilu, ca deputatii neci se nu lu mai veda in mediloculu lor. Oratele inse ascepta, ca se primesca raspunsu la interpellatiunea sa de a de-una-di, ca-oi, daca ar depinde de la voi'a ministriulu d'a raspunde seu nu la intrebările ce i se facu, dreptulu de interpellatiune ar deveni illusoriu. De altmintrea oratorele spera, ca nu s'a insielatu in sentimentele constitutiunale ale cont. Andrásy.

Ministriulu interneloru, Vilhelmu Tóth, pune pre biuroulu camerei proiectele de legi despre reformarea legii electorale si despre impreunarea si regularea cetatiloru Bud'a-Pest'a.

Cu acesta ocaziune Ernestu Simonyi intreba pre ministru, daca s'a intemplat cu consentiementulu lui ca aceste proiecte de legi s'au publicatu in diuarie mai innainte de ce s'aru fi presintatu camerei, si ca ore nu subverse za aci vre-unu abusu de oficiu?

Ministriulu spune, ca innainte de ce ar' voi se puna pre biuroulu camerei vre-unu proiectu de lege, mai antaiu lu presinta partitei, si cu acesta ocaziune elu se distribuie in mai multe esemplarie, deci interpellatorele se nu lu intrebe pre dsa, ca de unde si-a cascigatu press'a aceste proiecte de legi. De altmintrea oratorele nega ca n'ar avé dreptulu d'a publica in diuarie vre-unu proiectu de lege, mai innainte de ce acestu-a s'ar presinta camerei. (Aprobari).

Dupa ace'a camera trece la ordinea d'ilei: continuarea

forte de plante, cari sunt fragede, cari cresc, se marescu si vegeteaza.

De totu altu ce-va sunt animalele, cari se nascu, se misca, au graiu, au vointia, au sentiri, ba si cugetare s. a., alaturandu-se seu asemenandu-se atatu cu pamentulu, carele e o massa morta, catu si cu plantele, cari sunt de alta structura si caroru-a li lipsese graiulu, vointia, cugetarea, sentirea s. a. Deci de totu mare e diferenti'a si totu-si esperintiele scientifice ni documenteaza ca elementele d'in cari stau sunt totu acelea-si si numai proportiunea, cuantitatea si modulu impreunarii sunt diferite.

Sciinti'a urmaresce tote si barbatii de specialitate cunosc si au descoperitu ca sunt plante, cari se potu considera de pamentu; era altele, cari mai ca areta o vietia ca animalele. — Cu unu conventu, s'au convinsu, ca trecerea de la pamentu la plante, de la plante la animale, nu e asié frapanta.

Secretulu este ceea ce numimu: mortu, vegetatiune si vietia, — si ast'a pentru-ca cunoscemu enorm'a diferenti'a ce existe intre un'a si alta.

Sciinti'a n'a ajunsu se descopera acestu secretu, mintea omenesca se pare pre marginita sa pota esplica minunea minuniloru, ce e secretulu creatoriului.

Fia presupunerea amintita adeverata, anume: ca pamentulu s'a formatu analogu cum se formeza petrele me-

desbaterii speciale a supr'a proiectulu de lege despre venatu, si se admite pana la §-lu 29 inclusive.

Sedinti'a se inchiaia la 2 ore d. m.

Turin-Pinerolo, 2. noemv. 1871. (Cor. Or.)

Intre Mazzini si Garibaldi existe de multu unu antagonismu deplorabile, care in timpul d'in urma atinse culmea. Discordi'a intre acesti doi mari apostoli ai ideei si libertatii a stricatu forte multu causei ce apara. Garibaldi si Mazzini sunt republicani „puru sange“; celu d'antaiu e patriotismulu in actiune, cestu-a-altu personifica idealismulu celu mai puru. Mazzini, a carui devisa e „Dio e Popolo“, nu a combatutu si nu va combate nici odata sub altu drapelu, decatu sub a Republicei, precandu Garibaldi combate sub ori-ce drapelu, numai sa fia pentru dreptu si libertate.

Cine pierde e Democratia, cine casciga e despotismulu.

In Itali'a se agita multu cestiunea sociale. In Rom'a s'a deschisu Congresulu Societatiloru lucratoriloru italiani, la care participa la 200 de societati. Scopulu acestui congresu este a cercá modulu celu mai bunu spre a emancipa lucrulu de sub tirania capitalulu.

Itali'a incetulu cu incetulu progreseza, se consolida, de-si contine inca multe elemente destrugatorie in sinulu seu. Conduca de acelu bunu sentiu si patriotismu, de care a datu atate probe, potemu prevedé marele rolu ce are sa joce in concertulu poporeloru Europei.

Austri'a nu se desminte: promisiuni si juraminte, tradari si sperjurari, crise si apatie, eca vietia ei. Leulu boemu s'a retrasu, priveste cu despretiu pre inamicu; elu astepta, dar' nu e invinsa. Ungurii jocara si joca unu triestu rolu in afacerea boema si transilvana.

Tote promisiunile loru fure fum, si celu ce li-ar' mai crede, ar' fi unu nebunu. Romanii au suferitu si au plansu multu, lacrimeloru au evaporatu, si acesti vapori condensandu-se potu produce fulgere, tunete, tempeste. Acest'a n'ar' trebui s'o uite magiarii.

Delegatiunea societatii academice romane.

Premiulu Zappa.

Conformu decisiunii societatii academice romane, luata in sedinti'a d'in 13. septembrie, 1871, pentru una catu mai buna si rapede traducere in limb'a romana a autoriloru clasici, se publica concursu cu conditiunile urmatorie:

1. Se alegu de o-cam-data operele urmatoriloru autori clasici, spre a se traduce si publica in limb'a romana: a) Salustiu, b) Titu Liviu, c) Cicerone, d) Polybiu, e) Dionisiu de Halicarnasu, f) Dione Cassiu, g) Plutarcu, vietiele paralele.

2. Pentru calculele de cari e vorb'a in urmatoriele articole, se va lua de norma editiunea stereotipa Tauchnitz.

3. Se va alege d'in fia-cari, d'in cei siete autori mai susu mentionati, cate 20 pagine de proba, cari au sa se traduca pana la 15 iuliu, 1872.

4. Locurile alese d'in fia-cari d'in cei si-epte autori sunt: a) d'in Cicerone prim'a oratiune filipica, totu d'impreuna cu notiia istorica si argumentulu ce o precede; b) d'in Titu Liviu liber XXI, de la capu 1 pana la capu 20 inclusiv; c) d'in Salustiu, Jugurta, de la capu 84 pana la 102 inclusiv; d) d'in Polibiu, lib. I, d'in Istoria de la capu I pana la 24; e) d'in Dionisiu de Halicarnasu, lib. II, d'in anticitati de la capu 1 pana la 18 inclusiv; f) d'in Plutarcu, vietia lui Cicerone, de la capu I pana la

teore, fia ori si care alta cauza a formarei lui; fia ca plantele si animalele s'au formatu prin impreunarea elementelu dovedite prin analiza; fia ori si care puterea ce face ca plantele sa vegeteaza, sa creasca si sa se maresca, sa inverdiasca, sa infloresca si sa produca fructe; fia dieesc'a putere, carea face ca animalele sa creeze d'in materie neinsenate si morte; fia puterea ast'a mare si nemarginita, carea face ca totulu sa decurga atatu de admirabilu, unu ce pozitivu e: ca unu farmecu existe, dupa carele totulu ce vedemu are unu scopu pentru sine insu-si si pentru tote.

Unu farmecu este ca totu ce se creaza, totu ce e in fiinta, e iusufiatu de unu ce carele i da marime, i atrage iubirea de existe, de a se desvolta, de a se intari si de a vetiui; i face existenti'a placuta si i iriteza iubirea de a fi neperitoriu.

Unu farmecu este, ca totu ce se creaza e debilu in stadiulu straformarei sale. — Ca totu ce existe in stadiulu straformarei seu alu perirei e petrinsu de dorerea cea mai mare, e nefericitu, pentru ca trebuie sa piera. — si asta nefericire ni-o spune prin voce, au ni-o exprima prin unu murmuru ce laudamu, au ni-o areta prin faci' palida si intristata.

Daca la obiectele morte — minerale — nu ne potemu esplica nice unu felu de dorere, apoi ni-o areta acesta dorere corpurile ce vegeteaza (plantele) si mai chiaru ni-o documenteaza corpurile ce vetiuescu (animalele). — prin faci'a lor palida, prin cautarea lor plina de cea mai mare

FOISIORA.

Domnulu a d'isu si s'a facutu.

(Urmare)*

De-si sciinti'a ne invetia tote acestea si ni areta, ca elementele d'in cari constau sunt totu acelea-si, totu-si e unu secretu puterea cea nemarginita, carea lucriza ca d'in acelea elemente sa se faca plante, cari cu ochiulu liberu nice ca le potemu vedé (d. e. unele cryptogame), si totu d'in acelea elemente se compune si stegiarulu, fagulu s. a., acestea plante cu lemnu tare ca ferulu si de o marime insemnata.

E unu secretu, ca d'in acelea-si elemente constau infusoriele, cari cu ochiulu armatu de abia se potu zarí, ca si leulu puternicu, elefantulu giganticu, s. a.

Secretulu nu s'a potutu descoperi, ca ce e caus'a ca unele si acelea elemente formeza pamentulu, plantele si animalele; — de-si pamentulu diferéza forte de plante si de animale; — era plantele de animale, ba chiaru ele intre sine diferéza, incatu nu i vine omulu a crede ca constau d'in unele si acelea elemente. — Si ast'a pentru-ca stanc'a cea tare, pamentulu celu cleiosu, malosu, varosu, etc., (cari tote sunt corpuri morte si neschimbatorie) diferéza

*) Vedi Nrii 105, 106 si 107 ai „Fed.“

26; g) d'in Dione Cassiu, lib. LVI, a istoriei romane de la capu 11 pãna la 30 inclusivu.

5. Traducțiunea va fi intru-o limba romanesca, câtu se pote de curata si eleganta, cautandu a se reproduce in traducere calitãtãle autorelui tradusu.

Traducãtorii sunt detori a dá note critice a supr'a diferiteloru lectiuni ale locurilor obscure d'in testu, cum si note explicative a supr'a termenilor tehnici si numeloru proprie, cari occuru in testulu autorelui.

6. Manuscriptele venite mai târziu de 15 iuliu 1872 nu se voru luã in consideratiune.

7. Manuscriptele voru fi scrise câtu se pote de corect si legibili, inse nu de man'a traducãtorului, ci de alt'a straina, bine cusute intr'unu fasciculu si paginate. In fruntea manuscriptului se va scrie una devisa in veri-ce limba si totu cu mana straina. Pre langa manuscriptu se va alaturã si una scrisore inchisa intr'unu plicu, sigilata cu unu sigiliu fãra inițialele autorelui, adresata presiedintului societãții academice, si portandu in afara devis'a manuscriptului, scrisa totu cu mana straina, ẽra in intru numele autorelui traducțiunii.

8. Manuscriptele se voru censurã si judecã de sectiunea filologica, care va propune societãții, in siedintia plenaria, adoptarea acelu-a d'entre operate, care va meritã premiulu destinatu pentru aceste lucrãri.

9. Manuscriptele nepremiate se voru pastrã in arhivele societãții pãna ce se voru reclamã de autorii lor, ale caroru nume romanu necunoscutu; fiindu cã plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

10. Premiulu pentru cea mai buna traducere de 20 pagine va fi in genere de lei noui 120, ẽr' pentru 20 pagine d'in Dionisiu de Halicarnase sãu d'in Dione Cassiu lei 100.

11. Celu ce va obtinẽ premiulu cã celu mai escelintu traducãtoriu alu celor 20 de pagine, de cari e vorb'a in articolele precedente, va fi insarcinatu de societate a face traducțiunea autorelui intregu cu premiulu fisatu de lei noui 120 sãu 100 pentru fia-ficare 20 pagine.

12. Traducãtoarele astu-felu insarcinatu de societate va fi detoriu a urmã lucrarea cu aceea-si diligentiã, esactitate, elegantiã si puritate de limba, cu care a facutu si prob'a premiata.

Elu va fi detoriu a dá pre fia-care anu cãte 200 pagine de traducere d'in editiunea luata de norma.

13. Traducțiunea se va esaminã de sectiunea filologica a societãții si, aflandu-se conformu conditiunilor de mai susu, se va dá la tipariu, ẽr' traducãtorului se va respunde remuneratiunea cuvenita.

La casu inse, candu traducțiunea n'ar corespunde conditiunilor stabilite, ea se va trãmite autorelui cu observatiunile facute de sectiunea filologica si cu invitatiune a emendã.

14. Candu traducãtoarele, d'in ori-ce cauza, n'ar mai continuã lucrarea, atunci se va republicã d'in nou concursu de proba in conditiunile de mai susu.

15. Autorele classicu, care trece preste 500 pagine, se va impartii intre mai multi concurenti ce voru escelã la concursu.

16. Tiparierea autorilor tradusi se va face de societate in 1000 esemplare formatu ca litere g a r m o n t, si pre chartia alba curata, dupa unu modelu alesu de societate.

Formatulu adoptatu, literele si chartia aprobata voru servi pentru toti autorii tradusi si tipariti cu spesele societãții.

Pretiuulu unui esemplariu scosu la vendiare se va defige in raportu cu spesele facute cu traducerea si tiparierea lui, asiẽ cã d'in vendiarea primei editiuni sã ẽsa si sã se in-

intristare, prin gemetu si graiu, cari tote sunt prẽ-patru-dietorie.

Deci mare e farmeculu, si insufletirea e puternica si aesplicabile.

Èra sentiulu nostru ni spune câtu de frumosu, pomposu si invesitoriu e pamentulu si acẽst'a pote sã fia caus'a atractiunii celei mari de a esiste si petrece pre elu.

Frumosu e pamentulu — si vietia ni-o da natura; — marẽtia e lumea si insufletitorie sunt tote ce se afla in ea. — Chiaru geniuri rari nu-si potu esprime de ajunsu admiratiunea; ẽra poetii se insufletiescu si canta pomp'a creațiunii, — natura nemarginita o prẽ-marescu prin cuventu si voce.

Nemuritoriulu si marele poetu A. Muresianu dõce la unu locu:

Asiẽ alu meu sufletu stã gat'a sã sara
D'in corpulu estu vestedu, de gratii surprinsu.
Frumosa-e natura, marẽtia a ei arte,
Si unde cã 'n munte, o vedi mai curata;
Privita 'n intregulu, au numai in parte,
Èa fã si remane objectu de incantatu!

Prin urmare, e detori'a nostra a invetiã, a urmari si cunosce cãte se afla de a supr'a si pre pamentu, cãte se afla in sinulu acestui globu marẽtiu, pre carele sorele lu luminẽza, lu incaldiescu si totu ce e pre elu inveselescu; — pre

caseza cu procentele loru toti banii dispensi cu acẽsta editiune.

17. Obtenendu bune traducțiuni d'in operele autorilor mai susu insemnati, sectiunea filologica va alege alte opere de valoare, si va continuã a inavutã literatur'a romana cu tesaure pretioase. Pentru publicarea loru se voru aplicã banii reintrati prin vendiarea editiuniloru anteriorie.

Traducãtorii opereloru premiate de societate sunt liberi a scote una a dou'a editiune d'in traducțiunea facuta de dinsi, inse numai dupa trecerea antãiei editiunii facuta de societate, ei remanu proprietari pre traducțiunile loru.

19. Candu societatea va aflã de cuviintia a face una noua traducțiune d'in unu autore degiã tradusu si publicatu cu spesele ei, ea va fi libera a procede la acẽst'a, fãra cã antãiuulu traducãtoare sã aiba dreptulu de a se opune.

Presiedinte, A. T r e b. L a u r i a n u.

VARIETATI.

*(O convorbire cu Imperatul Napoleonu.) Unulu d'in corespondenti diariului „Times” a avutu la 22. oct. o convorbire cu imperatul Napoleonu la Chislehurst. Reproducemu acẽsta convorbire asiẽ precum o publica foi'a englesã, de ora-ce ea pare interesanta in mai multe privitii. Èta ce scrie corespondentele acelu diariu: Imperatul dõce: „Se pretinde cã bonapartistii conspira. Eu nu credu acẽst'a. Nu sunt de cãtu partite, cari, sentindu-se in minoritate, facu recursu la asemenea midiloco periculoase. Nu conspira de cãtu acei omeni, cari voescu sã impuna opiniunea loru. Daca a statu cine-va 23 de ani, cã mine, in fruntea unei natiuni mari, si n'a fostu preocupatu de cãtu de ideea, de a asigurã binele tieroi, elu si-conserva sentiulu demnitãții sale, consciintia dreptului seu, si nu vrẽ sã scie de intrigele meschipe, cari injosescu pre acei ce usẽza de dinsele. Fãra ilusiuni si fãra descu-ragiare acceptu totu de la justitiã poporului francesu si me supunu destinului meu, fie decretule provedintiei ori care ar' fi. Si apoi, candu a cãdiutu cine-va d'intr'o positiune asiẽ de inalta, primul sentiumentu ce incerca nu este acelu-a de a se urcã ẽra-si la acea inaltime, ci a studiã causele caderii, pentru cã sã-si pota esplicã conduit'a sa si respinge calumniele, recunoscundu in acelu-a-si timpu si gresielele sale. Privirile se indreptãza atunci mai multu spre trecutu de cãtu spre viitoriu, si omulu tinde mai multu la o reabilitare de cãtu la restauratiune. De aci emana si legitima dorintia, de a recurge la publicitate, spre a respinge atacurile injuste si a corige opiniunile rãcite. A lumina opiniunea publica prin scrieri adeverate este detori'a aceloru-a ce sunt persecutati de sorte, pre candu ori ce incercare prematura de a restaurã imperiulu n'ar' servi de cãtu a impededã reactiunea morala, care a inceputu degiã a se aretã. Am spusu acẽst'a la tote persoanele d'in Franci'a, cari au venitu sã me viziteze. Eu nu voiu, li-am dõsu, nici intrige, nici comploturi. Franci'a are nevoia de pace, pentru cã sã se radice in urm'a desastelor sale; mare ar' fi culp'a acelu-a, care ar' voi sã o turbure d'intr'unu interesu personalu. Guvernulu actualu nu este de cãtu provisoriu si nu esclude pentru viitoriu nici o forma de guvern; a tinde la resturnarea sa ar' fi o actiune rea, cu tote aceste drep-tulu meu remane intactu, si pãna candu nu va fi intrebatu poporulu intr'unu modu regulatu, nu va potẽ sã me impe-ce nici o decisiune a Camerei de a fi suveranulu legitimu alu Franciei. Multi oficeri m'au scrisu cã sã me intrebe, daca trebue sã se puna la dispositiunea guvernului actualu si daca i deslegu de juramentulu lor; eu li-am respunsu,

carele alb'a luna cu mii si milioane de corpuri (stele) lu orneza, i dã marẽtia pompa, carea escita sentiulu admiratiunii; carele e incunginatu de gaze, cari contienu elementele de compunere si descompunere a tuturor corpuriloru lumesci, si fãra de care nemicu nu pote vetiũ; — acestu globu, pre carele sierpuescu ap'a, acestu fluidu, carele de o parte inlesnescu desfacerea, desbinarea si topirea, de alt'a compunerea, formarea nenumeratelor corpuri; acestu fluidu, fãra de carele nu e vietia, carele inlesnescu nutritiã, im-prospetãza vietia, causeza intinerirea plantelor si e necesariu pentru totu ce existe; — ai carni-a munti sunt atãtu de incantatori, atãtu de maretii, incãtu nu e potintia a-i descrie si cuventulu nu li pote da fermecatori'a potere, de carea e surprinsu ochiulu ce-i privește; — acestu globu cu comele sale, cari sunt infrumetiate cu mii de specie de arbori, cu sute de mii specie de plante, cari tote sunt pre cãtu de folositorie, pre atãtu de pompose si atragatorie; pre carele gasimu mii de specie de animale cari tote — in diferite moduri — ni sunt de folosu — serviãdu-ne de nutrementu, de imbracaminte, — indulcindu-ne si ne desfetãza; — in alu carni-a sinu se afla comore fãra de mesura de minerale si metale, cari tote ni sunt necesarie pentru vietia ominescu; ni inlesnescu lucrãrile, ni ajutã comerciulu s.a.; — acestu globu, carele e bas'a a Totulu, si e elementulu vietiei nostre, e demnu cã sã lu conoscemu, ba avemu necesitate sã invetiãmu tote ce se afla de a supr'a, pre elu si in sinulu lui, pentru cã nu e nemica pre lume, ce nu ni ar'

cã cestiunea fiindu pusa o data intr'unu modu claru intre ordine si anarchia cea mai desastroasa, sã nu este a servitieri loru, dara cã eu nu i potu deslegã de juramentulu lor, pãna candu nu va fi alesu natiunea intregã printr'unu votu directu unu guvernulu definitivu. Asiẽ dar' me invelescu, precum vedi, cã si barbatulu lui Oratiu, in dreptulu meu si in resignatiunea mea. Tare in consciintia mea, punu freu impacientiei unoru-a si dispretiuescu renegãrile si insultele celoru alti. Vedu cu ore care satisfactiune, cã republic'a este silita a luã represalie in contr'a aceloru-a, cari au atacatu in cursu de 23 de ani guvernulu meu, si a recurge la cele mai multe mesure, pre cari le-am crediutu si eu indispensabile pentru mantinerea ordinei; dar' fiindu cã eu nu sum omulu vre-unui partitu, acestu sentiumentu face locu in anim'a mea pentru unu altulu mai puternicu: dorerea, de a vedẽ destinele Franciei lasate in voi'a intemplerii a furiei factiosiloru, a slabitiunii celoru de la potere si a cereriloru implacabile ale strainului.”

*(Reuniunea Ku-Klux-Klan decurãndu infiintiatã in Americ'a.) E cunoscutu, cã in Americ'a partid'a democraticã dorescu sclavi'a. Spre scopulu acestu-a s'a infiintiatu si reuniuni secrete. Astfelu a fostu reuniunea „Steu'a singurateca” (Order of the Lone Star), care a lucratu cu atãtu succesu, cãtu radicã la presidiu pre partisiunii sei Pieru (1853—56) si Buchanãnu (1857—60), cari au si spriginitu staruintele ei antiunioniste dela media-di. Inse la a. 1860 invinse partid'a republicanã, pentru-cã alege de presiedinte pre candidatul seu Avramu Lincolnu, candu apoi consternatiunea si resbunarea de la media-di deveni generale. Se adunau in societãti secrete si se dejosiau la denunciãri criminale. Intre astfelu de reuniuni a fostu renumite societãtã „Cerculu de aur” (Kneigh of the Golden Circle), „Reuniunea Columbi'a”: — membrii loru stau in legatura prin semne secrete si anumite stringeri de mana, puneau juramentu tare cã sunt gat'a a sacrificã averea si vietia pentru „drepturile mediadiane” (sluthern rights), juramentulu l'au si tienutu in lupt'a de patru ani. Pre unde numai poteau, sugrumau pre cei de partid'a lui Lincolnu, pre submissionisti si abolitionisti. E de insemnatu, cã unu diurnalu mediidianu (South Side Democrat) a declarat: „Noi despretiimulu totu lucrulu publicu, tota vorb'a libera, nu numai pre negrulu liberu, ci si deprinderea libera, voia libera, cugetarea libera, scolele libere.” Dupa-ce fũ calcata revolutiunea de la media-di, de locu incepura agitãtiunile secrete, si la a. 1867 s'a infiintiatu societatea „Ku-Klux” in provinciã Carolin'a de nordu, care s'a latitu cã pergiolulu in statele mediadiane, luandu devisa principiile societãțiloru de mai inainte. A tradã in ori-ce modu societatea e opritu sub pedepsa de morte. Membrii si-esecuta fãptele infernale de comunu mascati si d'in spatele calului, cari fãpte pãna acum'a consistu in resbunãri contr'a partid'ei unioniste si sunt cu referintia la planurile ei d'in venitoriu. Numele pare a insemnã „tragere cu revolverulu” si „imitarea sunetulu pocnirii”; dupa altii ar' insemnã „trupa de semnalu.” Congresulu inca anulu tr. a facutu pasi pentru infrenarea acestoru revoltanti, inse fãra resultatu; pentru-cã tribunalele de jurati sunt inzedaru acolo, unde inisi-ai juratii sunt revoltanti; asiẽ p. e. in provinciã Carolin'a, societatea are 40 mii de membri. Pentru acẽst'a, diet'a dede plenipotentia presiedintului, pãna la 1. iuniu 1871, pentru infrenarea acestoru revoltanti secrete. Grant a emis o provocatiune ultima cãtra reuniunile aceste secrete, inse probabilmente fãra de resultatu, pentru-cã e mare desperatiunea la media-di. Este si remane adeveru, cã parlamentulu, majoritãtãle, forti'a, nu este regul'a a b s o l u t a neci a libertãții, neci a justitiei, ci principiile divine nemutabile. (Dreptulu naturei? Red.)

aduce folosu, nu ni-ar' fi spre bucuria si invetiatura; — acestu pamentu bogatu, maretiu, pomposu, cu abundantiã in tota privitii'a, vedemu cã atotu-potintele l'a donatu omenirei, cã acẽst'a sã se immultiẽsca, sã se veselẽsca si sã infiorẽsca.

Genialulu poetu germanu Schiller dõce in una poesia intitulata „impartirea pamentulu” precum urmẽza:

„Ddiu d'in ceri striga: omeni!
Luati lumea! ea sã fia a voãtra,
Vi-o donezu de zestre pre veci,
Numai sã o impartii fratiescu.”

Istori'a ni documenteaza cã, de la inceputulu lumel'omulu a fostu petrunsu de dorintia de a domni preste ea; animalele le-a imblãnditu spre folosulu lui; pre care nu le-a potutu imblãndi le vinẽza si urmãrescu pãna la estremitate. — Vedemu pre omu neobositu in a cunosce totu felulu de plante, a le espioatã, sãu cultivã spre multumirea lui. Vedemu, cã elu cu periculu vietiei sale sãpã, gaurescu, sflederescu si submina pamentulu spre a scote d'in sinulu lui tote acelea materie, lui necesarie si trebuintioase.

Istori'a ni documenteaza, cã luptele intre ginti, intre popore si natiuni au decursu si decurgu cu scopu de a subjugã si, mai multu, de a ocupã averea si mai alesu pamentulu unulu de la altulu; vedemu cã poporele nu crutiã auru, animale, avere si totu ce au, nu crutiã nice chiaru vietia, candu e lupt'a pentru pamentu.

(Pinea va urmã.)

*(Gimnasiu in Caransebesiu.) In zilele acestea primiram scirea, ca in Caransebesiu, in confiniele militare, s'a pusu bazea la infiintarea unui gimnasiu, si ca prima clase gimnasiale s'a si deschis. Limb'a latina, istoria si geografia se propun in limb'a romana, er' profesor de limb'a latina este numitu Vasiliu Mandreanu, unu tineru romanu, care inca in anulu trecut a absolvatu studiile gimnasiale in gimnasiulu romanescu d'in Brasiovu. Amu dor' ca, catu mai curendu, se primimu sciri detaiate despre acestu gimnasiu.

*(Statistica.) Cu privire la proportiunea d'intre numerulu scoleloru poporali si a carcimeloru d'in imperiulu rusescu, circulara septeman'a trecuta mai prin tote foiele urmatoriele date statistice: in cele 38 de tinenturi ale Rusiei celei mari numerulu scoleloru poporali e 10,091, a carcimeloru 140,855; in cele 9 tinenturi polone si in Besarabi'a, scole poporali sunt 1,991, carcime 38,781; er' in cele 3 provincie baltice se afla 1,969 de scole poporali, si 6,497 de carcime; — preste totu, scole poporali in imperiula rusescu, de preste 60 de milioane de suflete, sunt 14,651, carcime inse 186,133. — Va se d'ca, numerulu carcimeloru in Russi'a e aproape de 13 ori mai mare, de catu celu alu scoleloru poporali; adeca in Russi'a parintesculu guvernulu mai multu ingrigesce de setea poporului dupa spiritoase, de catu dupa spiretualia. Credemu inse, ca nici in imperiulu nostru austro-ungurescu proportiunea nu va fi multu mai favorabile; atat'a celu pucinu scimu d'in statistica, ca — in vre-o 4,000 de comunitati nu se afla de feliu scole, nu cunoscemu inse nici una comunitate fara 1, 2, si 3 carcime!

*(Rusi'a se ocupa) meru si forte activu cu dezvoltarea sistemului de cai ferate strategice. Preste unu anu, tote fortaretiele d'in regatulu Poloniei voru fi unite cu Varsavi'a; cetatiunea acestui orasiu va formá unulu d'in anghiuirele patruletare, cuprinse intre Varsavi'a, Petruburgu, Moscu'a si Chievu, patrulateru alu carui-a centru este Brest-Litewski. — Fabric'a de arme dela Tula produce pre fia-cara anu 220.000 pusce dupa sistemulu lui Kruk.

*(Anghina d'iferitica.) In Resinari graséza bol'a acést'a intre copii asié de tare, in catu, la propunerea medicului locale, autoritatile respective s'au vediatu necesitate de a suspenda cursulu scolasticu pana se va mai alina acesta aretare epidemica.

*(Intempulu d'in urma) s'a vorbitu forte multu despre moralitatea Germaniloru. Spre acestu scopu, urmatori'a statistica nu e fara interesu: Asasinate, omoruri, otraviri. Francia, 82. Germani'a, 377. — Ucideri de copii ne-nascuti. Francia, 54. Germani'a, 280. — Lovituri si raniri. Francia, 45. Germani'a 1,572. — Violari si atentate la pudore: Francia, 989. Germani'a 2,669. — Falsuri. Francia, 105. Germani'a 1,293. — Incendiuri. Francia 53. Germani'a 809. — Talharie si furtisagiuri calificate: Francia 97, Germani'a 658. — Totale: Francia 1,425. Germani'a 7,658 fapte immorali. In faci'a acestoru cifre, nu mai e necesitate de nici unu comentariu.

*(Intre proiectele de legi). ce se voru presintá camerei reprezentantiloru Ungariei d'in partea ministrului de interne, se afla si unu proiectu de lege privitoriu la regularea fundului regescu, care, precum se aude, se va presintá de-una-data cu proiectulu de lege despre modificarea legii electorale.

*(Episc. Olteanu in Blasiu) Dela Viena (!) primimu scirea interesante, ca SS. par. episc. d'in Logosiu se afla de presentu in classiculu oppidu allu Rloru d'in Austri'a — in Blasiu, unde va fi mersu, ca ep. sufraganu, a vedé si a salutá pre Aeppulu si Metropolitulu seu. Pote fi ca acésta calletoria este in reportu cu staruintiele, precum se spera, seriose d'a se infiintá unu organu besericescu pentru provinci'a beser. de Alba-Iulia, séu chiaru d'a se usiorá reinviuarea „Sionului Rom.“, ceea ce atinsese-semu in nr. tr. — Cestiunea congressului beser. rom. gr. cat. inca va fi, negrestu, obiectu allu convorbitoru. Ar fi de doritu ca Eppii rom. se afle mai adese ori ocaziunea d'a se intelege personalmente intre sine si cu Metropolitulu, ca-ci astfelu cestiunile de interesu comune s'ar poté deslegá si mai curendu si mai cu unu rezultatu.

*(D. Victoru Rusu) teologu absolutu allu diecesei Logosiu in. ann. tr. fusese tramisu cu stipendiu de la statu a cercetá institutule pedagogice d'in Germani'a; — dupa unu anu de studie si experientia, dea fu numitu profesorulu supl. provis. la preparandi'a de statu in Clusiu. D. Rusu care este unu june talentatu, au intrebuintiatu bine timpulu spre a se perfectuná si credemu ca va plini misiunea sa cu demnitate, éra guvernulu va grabi, dupa anulu de proba, a-lu numi professoru ord. Daca nu l'a numitu indatu acum, caus'a este regulamentulu, care inse ar trebui se se observe in tote casurile analoge si nu a se numi, fara annulu de proba ha chiaru fara calificatiunile necesarie, omeni de pre strade, séu d'in oficie politice, precum s'a intemplatu mai multe asemene numiri, firesce d'intre fiii natiunii suverane, cari si fara cunoscentie speciale sunt apti si capabili spre tote. Ce e dreptu, romanii arare ori numai

au norocirea d'a fi astfelu patrocinati, asié noi unu singuru casu cunoscemu, unde unu romanu, D. Trifu, fostu oficialu financ. la Bud'a fu numitu de a dreptulu profess. ord. la preparandi'a de statu in Zelau. Mai mare este inconvenientulu, ca la aceste institute preparandiale de statu, cari se sustienu d'in vitieri'a statului, va se d'ca: d'in pung'a contribuentiloru, prin armare si a romaniloru, professorii romani, numiti ca atari si cu pretins'a misiune d'a propune scientiele preparandiloru romani, in limb'a lor propriu, sunt siliti, precum audtmu, a propune in limb'a magiara. Asié la Zelau, Clusiu si Sigetalu Marmatiei. Numai Dev'a ar' face exceptiune. — Rogámu pre respectivii dd. professori rom. de la aceste institute, séu daca d'nsii, d'in cause binecuvantate n'ar vre, pre dd. preuti locali, ca se binevoiesca a ne informá catu de curendu despre adeverat'a stare a lucrului, pentru ca se se pota stigmatísá dupa cuviintia (in camera si publicitate) atatu nerusinatele apucature de magiarisare a le stapaniloru, catu si peccatos'a complicitate a unoru indemanatece instruminte romanesci, pentru pucinulu interessu materiale. In fine inca unu inconvenientu merita a fi amintitu. Ni-se spune ca la celeberrim'a preparandia de statu d'in Zelau se afla studiandu doi teneri romani (d'in faimos'a patria a mamaligariloru), cari nu sciu limb'a maternu. Acum, daca la Zelau nu se invetia romanesc, ce felu de invetiatori romani au se devina aceste amfibe? A buna sama, guvernulu magiaru, acestu tata de scaiu allu Romaniloru, are de cugetu a-i numi dascali magiarisatori in scolele comunali, dar' se iniebla amaru, daca grede, ca poporulu rom. i va primi se molipsesca pre fiii sei, nu, ci i va tramite pentru eabinetulu de raritati alu muselului d'in Pest'a, unde D. Pulschi, punendu-li pre frunte inscriptiunea „species magiaria dascalorum communium pro educanda sobole romanica,“ i-va pastrá pentru posteritate ca marturi ai vitregeloru timpuri presente.

Subscribulu are onore a face onor. publicu cunoscutu, ca si-a deschisu cancelaria advocatiála in Logosiu, in cas'a lui Gergely Ferariu.

Ioane Nedelko,
advocatu.

Sciri electrice.

Vien'a, 8. noemv. Programulu barouului Kellersperg nu e sanctiunatu inca; elu e forte complicatu, contine 34 puncte si se apropia de programulu autonomistiloru stiriani, inse fara alegeri directe.

Vien'a, 8. noemv. „Nou'a Pressa libera“ scrie despre eventualii sucesori ai lui Beust: Celu mai bunu d'intre ei, ministrulu-presedinte ungurescu, totu-si nu ne pote face se uitámu, ca prin aparitiunea lui in funtea ministeriului comunu punctulu de gravitatiune alu imperiului se va transpune cu totulu in Ungari'a; ca pusetiunea lui facia de afacerile austriace e multu mai rezervata, decatu a altoru-a; ca in casulu celu mai bunu elu va privi imparfalu la luptele nostre constitutiunale; ca pre terrenulu acestu-a elu e unu novitiu, pre candu tier'a lui ar' privi cu parere de reu la repasirea lui d'in actualulu seu cercu de activitate. Toti cei-a-lalti candidati inse au unu renume atatu de reu, incatu intrarea loru in ministeriulu comunu ar' fi unu semnu spre regressu.

Vien'a, 8. noemv. Unu raportore alu diuariului „N. Fr. Pr.“ comunica, ca Hohenwart, convinsu despre nedurabilitatea pusetiunii sale, si ar' fi esprimatu parerea de reu despre nesucesulu impacatiunii si totu-odata ar' fi observatu, ca Beust va fi respunsabilu pentru tote consecutiile. Despusetiunea iritata in poporatiune s'a produsu mai cu sema prin press'a europena, carea tota sa la dispusetiunea lui Beust. Acésta dechiaratiune se fi facutu nu neinsemnata impresiunea a sup'ra monarculu.

Vien'a, 9. noemv. Andrassy avu asta-di, dupa audienti'a la imperatulu, una conferintia lunga cu Beust; Andrassy a dechiaratu, ca este gata a primi ministeriulu afaceriloru esterne. Beust primesce postulu de ambassadoru in Londonu. — Formarea cabinetului Kellersperg intempina obstacole. Programulu noulu primu-ministru contine reintorcerea la constitutiune, fara nice una consideratiune, parasirea actiunii de impacatiune si convocarea senatului imperialu.

Vien'a, 9. noemv. „Presse“ anuncia, ca contele Beust ar' fi primitu ieri dupa media-di una scrisore de la imperatulu carea contine demisiunea lui; er' „N. fr. Pr.“ comunica d'in fonte au-

tenticu, ca Andrassy, ar fi si primitu ministeriulu afaceriloru esterne.

Pra'g'a, 9. noemv. Clubulu deputatiloru cehi votá pentru Rieger si Clam una adresa, carea li se exprime multumirea patriei pentru nesuintiele lor, relative la impacatiune.

Vien'a, 9. noemv. Cont. Beust primi asta-di inainte de media-di, autografulu imperatescu stibatu in espressiunile cele mai gratiose, privitoriu la radicarea d'in postulu seu, si cont. Andrassy scrisorea prin care e chiamatu d'a ocupa ministeriulu esterneloru. Cont. Beust e designatu definitivu de ambassadoru in Londr'a, unde s'a si facutu intrebarea, daca person'a lui e placuta curii d'in St. James. Cont. Andrassy va primi catu curundu ministeriulu, si va merge la Pest'a numu pre tempu scurtu.

Vien'a, 9. noemv. Kellersperg conferá asta-di mai multe ore cu Andrassy. „Wanderer“ afirma positivu, ca ministrulu de comerciulu Slay e desemnatu de sucesorele lui Andrassy. Lóny va demisiuná si se va substitui prin Holzgethan. Diuariele desemna viitoria politica a lui Andrassy de una politica pacifica (!) observata de mai lungu tempu pre bas'a politice esterne.

Athen'a, 9. noemv. Dimisiunea lui Krumduros s'a acceptatu. — Zaimis s'a insarcinat cu formarea noulu cabinetu.

Versali'a, 10. noemv. Projectulu de lege despre organisarea armatei e terminatu. In totu anulu se voru conchiamá 90.000 fetiori. Tempulu servitiului e statoritu la optu ani. In tempu de resbelu cetatienii voru servi in fortaretie. Cumpararea substituirii e cassata in generalu, dar' totu-si pote avé locu una substituire voluntaria intru fetiorii d'in un'a si ace'a-si classa de etate. Starea efectiva e normata cu 700.000 fetiori.

Vien'a, 10. noemv. „Wanderer“ comunica Programulu lui Kellersperg s'a presintatu degit imperatului, dar' decisiunea monarului n'a urmatu inca. „Pressa“ comunica, ca postulu de cancelariu se va cassá si polit'fa de statu, ce cade in ressortulu lui, se va uni cu officulu esterneloru.

Vien'a, 10. noemv. Programulu bar. Kellersperg nu s'a sanctiunatu inca, dar' aprobarea lui abié se pote trage la indoiela. — Cabinetulu d'in Berolinu fu incunoscentiatu, ca prin repasirea lui Beust nu s'a intentiunatu neci cea mai mica schimbare a sistemului esistinte.

Vien'a, 11. noemv. Una cercularia espedata ieri incunoscentieza corpulu diplomaticu despre repasirea lui Beust. — „Nou'a Pressa libera“ afla d'in fuintana buna unguresca: Espunerea, ca imperatulu posiede in Beust si Andrassy consilieri, caroru a li jace pucinu la anima interesulu dinastiei, ca-ci aru fi potutu prevedé, ca impacatiunea proiectata nu este realizabile, inse d'in superbia si vanitate personale n'au protestatu mai de tempuriu decatu candu nu mai aveau incatrá. — facu impresiune rea a sup'ra monarculu. Beust trebui se si de demisiunea d'in cauza imputariloru ce i s'au facutu in acésta privintia, si Andrassy inca ar' fi refusatu de a primi ministeriulu esterneloru, de a se ingrigi despre formarea cabinetului ungurescu si, preste totu, d'a luá a sup'ra sa misiunea de a regulá tote d'ificultatile subversante, de cum va nu éra crutiatu neci dinsulu de asemeni imputari. Dar' temendu-se, ca disgrati'a imperatului ar' fi periculosa si pentru Ungari'a, acceptá misiunea ce i se incredintá, de-si scie, ca nu se va poté sustiené lungu tempu in noulu seu postu, er' celu vechiu este pentru elu perdutu pentru totu-de-un'a.

Vien'a, 11. noemv. Dupa una impartesire a diuariului „Morgenpost“, Kellersperg ar' fi renunciatu la formarea cabinetului. — „Fremdenblatt“ se teme; ca sub Andrassy se va continuá politica de impacatiune.

Burs'a de Vien'a de la 10. noemv. 1871.

5% metall.	57.40	Londra	116.60
Imprim. nat.	67.40	Argintu	116.75
Sorti d'in 1860	99.25	Galbenu	5.59
Act. de banca	793.—	Napoleond'or	9.34
Act. inst. cred.	304.10		

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.